關 海

阮 廌
抑齋詩集

椿 木 重 重 海 浪 前
沈 江 鐵 鎖 亦 徒 然
覆 舟 始 信 民 猶 水
恃 險 難 憑 命 在 天
禍 福 有 媒 非 一 日
英 雄 遺 恨 幾 千 年
乾 坤 今 古 無 窮 意
卻 在 滄 浪 遠 樹 煙

Quan Hải

Nguyễn Trãi
Ức Trai Thi Tập
Lê Cao Phan *soạn và diễn âm*

Trang mộc trùng trùng hải lãng tiền
Trầm giang thiết tỏa diệc đồ nhiên
Phúc châu thủy tín dân do thủy[1]
Thị hiểm nan bằng mệnh tại thiên
Họa phúc hữu môi phi nhất nhật
Anh hùng di hận kỷ thiên niên
Càn khôn kim cổ vô cùng ý
Khước tại thương lang viễn thụ yên[2]

Cửa Biển

Nguyễn Trãi
Ức Trai Thi Tập
Việt Vũ phóng dịch lục bát

Sóng xô cọc chỉa trùng-trùng
Đáy sông xích sắt giăng màn, luống công
Tránh nguy, thuyền đắm mới thông
Ý dân là nước, thuyền không là trời
Phúc họa đâu phải nhất thời
Anh-hùng để hận ngàn đời, dễ ngươi
Xưa nay trời đất bao lời
Chính nơi sóng biển, ở lùm cây xa

Chú thích:

[1] **Dân là nước:** Tuân Tử nói: Dân cũng như nước, nước chở thuyền được mà cũng làm đắm thuyền được **(Dân do thủy dã, thủy năng tải châu, nhi năng phúc châu.)** Ở đây tác giả nhắm nói đến chính sách cai trị của Hồ Quí Ly chống giặc Minh, phế Trần, dời đô từ Thăng Long về Thanh Hóa, bất kể lòng dân rên siết, ỷ tài và cường quyền nên cuối cùng dân ghét, không bảo vệ ông mà còn bắt ông đem nộp cho giặc.

[2] **Thương lang:** Nước xanh. ◇Nguyễn Trãi 阮廌: **Càn khôn kim cổ vô cùng ý, Khước tại thương lang viễn thụ yên** 乾坤今古無窮意, 卻在滄浪遠樹烟 (Quan hải 關海) Cái ý trời đất xưa nay vốn không cùng, Chính ở nơi dòng nước xanh, hơi khói trên lùm cây xa. *(Thiều Chửu, Hán Việt Tự Điển.)*

Defense Work On Sea

Translated by **Lê Cao Phan**

What rows of iron stakes in the bottom of the sea
And what dam-like iron chains in the river!
But with no people support your ship sank, you see!
Since all depends on Heaven's will forever

Fortune is never made in one single day
Heroes's regret however will last thousands of years
To fathom Heaven and Earth's will? It's no way!
"Thương lang" ascetic place would meet my ideas

Travaux De Défense Sur Mer

Traduit par **Lê Cao Phan**

Ces mil pieux de bois aux confins maritimes
Ces chai^nes immergées sont un jouet bien beau!
En sombrant on sait que le peuple est comme l'eau
Sans le sort qui sourit tout moyen n'est ce qu'infime

Heur ou malheur n'est point de fruit d'un simple jour
Les regrets des héros durent des millénaires
Insondable est toujours ce que sont ciel et terre
C'est enfin leThuong Lang un bien calme séjour